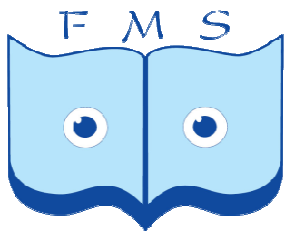


Menadžment turističkih destinacija

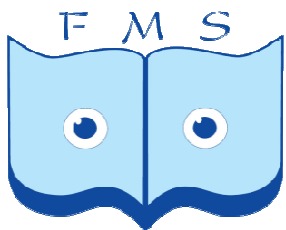
*POJAM I RAZVOJ TURIZMA KAO DRUŠTVENO
EKONOMSKOG FENOMENA*



TURIZAM

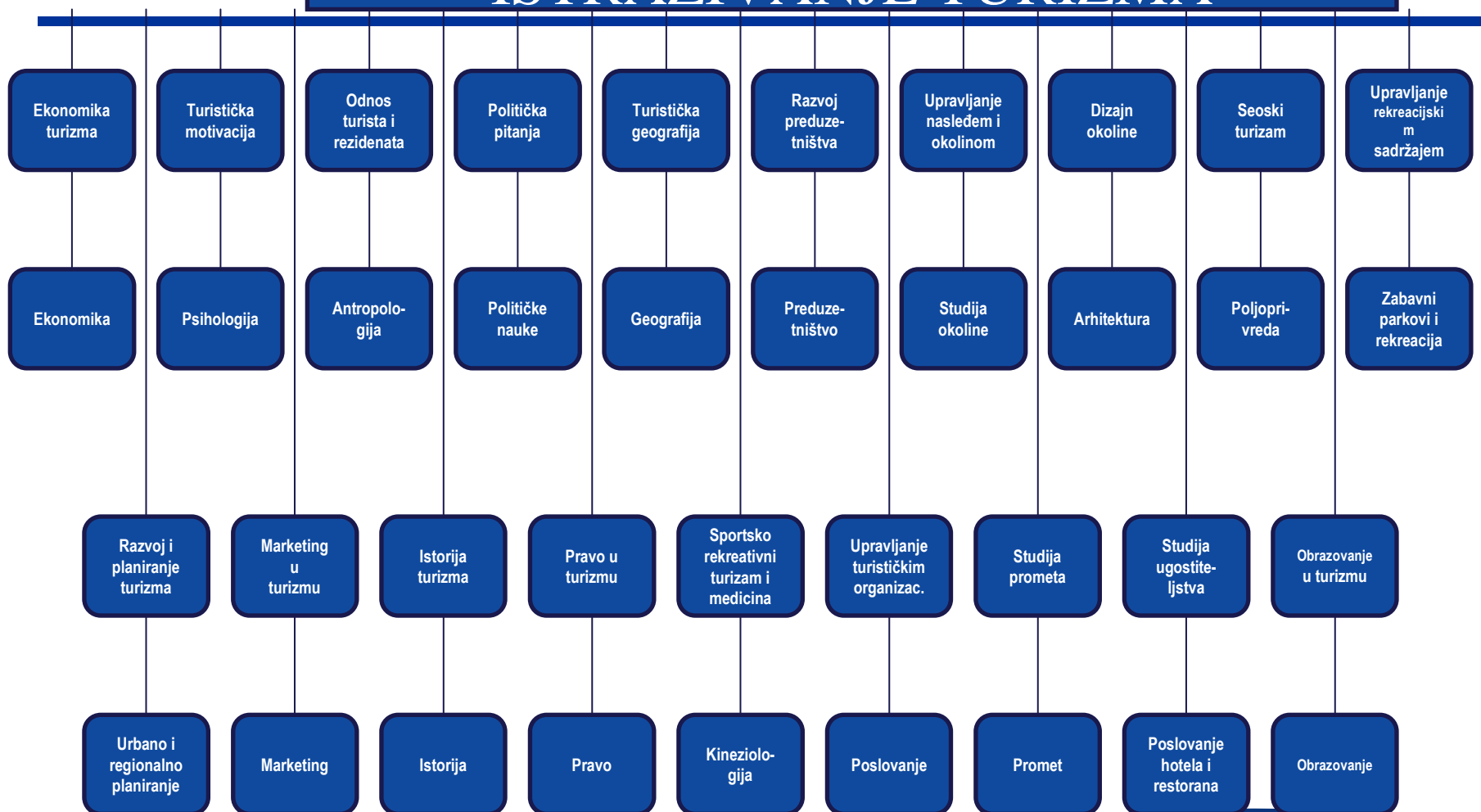
- Savremena ekonomska i društvena pojava
- Predmet ozbiljnih naučnih istraživanja postao je tek polovinom 20-og vijeka, kada je počeo njegov izuzetno dinamičan rast i razvoj
- Jedno od najmultidisciplinarnijih područja naučnog istraživanja;

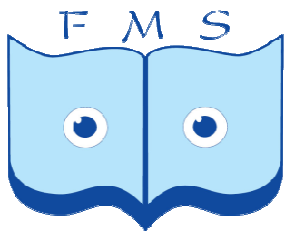




INTERDISCIPLINARNOST PRISTUPA ISTRAŽIVANJA TURIZMA

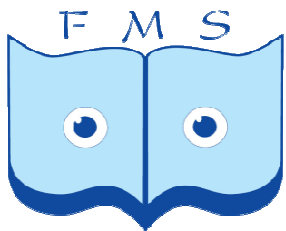
ISTRAŽIVANJE TURIZMA





OSNOVA TURIZMA

- *Slobodno vrijeme, koje se može upotrijebiti za provođenje odmora i rekreacije van mjesta stalnog boravka i/ili rada*
- *Slobodna novčana sredstva, koja se mogu potrošiti na putovanje ili boravak u turističkoj destinaciji*
- *Kretanje - putovanje*

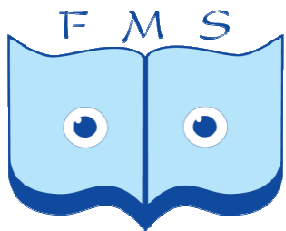


RAZVOJNE EPOHE TURIZMA

○ *pitanje periodizacije istorijskog razvoja turizma*

Teoretičari turizma istorijski posmatrano razlikuju sljedeće faze razvoja turizma:

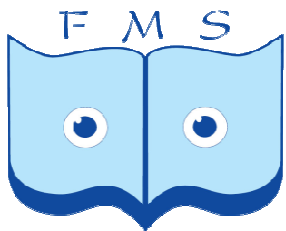
- **Epoha turizma privilegovanih klasa** (*robovlasništvo, feudalizam, rani stadijum kapitalističkog društva*)
- **Razdoblje humanizma i renesanse** (*pojava buržoazije, razvoj proizvodnih snaga, jača ekonomska moć, preporod na području trgovine, razvoj kopnenih i morskih puteva, porast turističkih putovanja*)
- **Epoha savremenog turizma**
 - *od 18. do 19. vijeka, pronalazak parnog stroja, izgradnja modernih puteva, pojava željeznice, pronalazak automobila*
 - *radikalno se mijenja socijalna struktura učesnika turističkih putovanja uslijed jačanja ekonomske moći pojedinih zemalja*
 - *Thomas Cook (Cook & Son) 1841 godine*
 - *gradi se veći broj smještajnih kapaciteta, afirmacija novih turističkih mjesta, osniva se veći broj turističkih organizacija, uticaj državnih organa na razvoj turističke ekonomije*



EPOHA SAVREMENOG TURIZMA

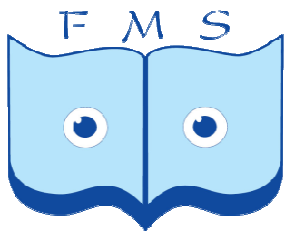
Može se posmatrati i sa stajališta njene tri temeljne etape:

- 1. Razdoblje od polovine 19v. do početka I svjetskog rata**
- 2. Razdoblje između dva svjetska rata**
- 3. Razdoblje od završetka drugog svjetskog rata do danas**



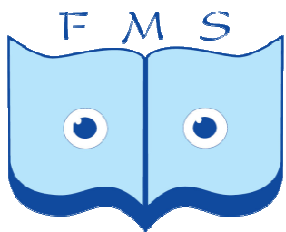
KARAKTERISTIKE SAVREMENOG TURIZMA

- ✿ *Masovnost i dinamičnost* - omasovljenje turističkih kretanja razvojem tehnologije industrijalizacije, jačanje ekonomske moći
- ✿ *Regionalni aspekt i teritorijalna ekspanzija* – turistička ponuda i potražnja prostorno su razdvojene
- ✿ *Sezoničnost kretanja* – vrijeme i način korišćenja godišnjeg odmora, školskog raspusta, dužina trajanja ljeta, zime itd.
- ✿ *Socijalizacija turizma* – učešće u turističkim tokovima pripadnika svih socijalnih struktura, koji imaju na raspolaganju više slobodnog vremena i novčanih sredstava
- ✿ *Mobilnost i pokretljivost* – saobraćajna sredstva - mogućnost masovnog prevoza, pojava mlaznih aviona, modernizacija saobraćajnica svih vrsta

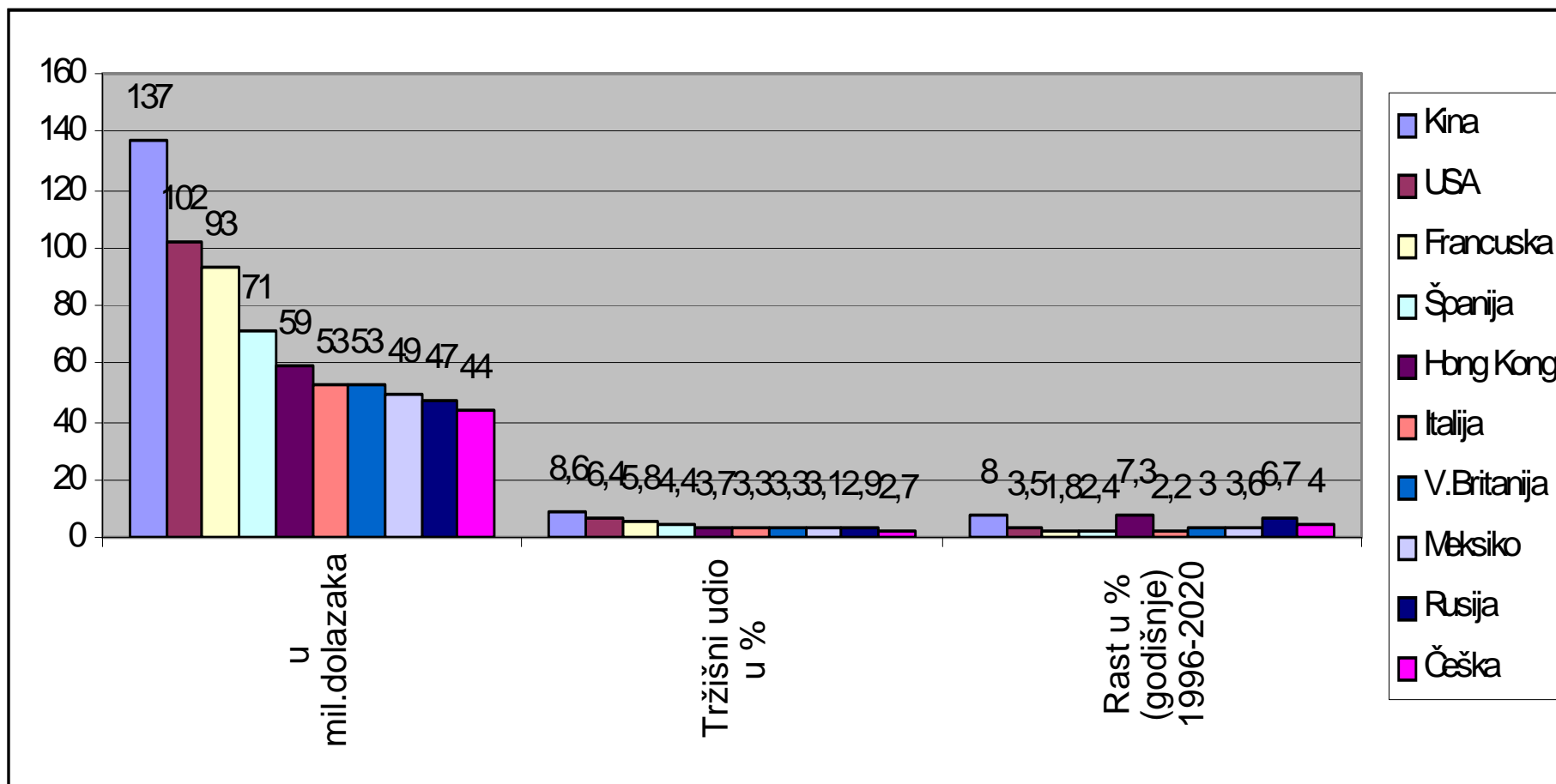


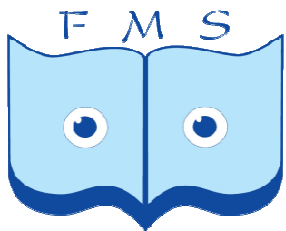
SAVREMENI TURIZAM

- Redoslijed zemalja, prema broju dolazaka, je sljedeći: *Francuska, Španija, USA, Italija, Kina, Velika Britanija, Rusija, Meksiko, Kanada, Austrija*
- Prognozirane promjene su dramatične, a novi favorit je *Kina*, a *Hong Kong* se pojavljuje kao nova velesila na turističkoj mapi svijeta.
- Na globalnom planu turistički promet će se do 2020 godine duplirati i dostići cifru od 1,569 milijardi turističkih dolazaka, dok se prihodi od turizma procjenjuju na iznos od 1,770 do 2,000 milijardi USA \$



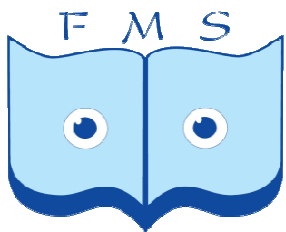
10 TOP DESTINACIJA U SVIJETU DO KRAJA 2020 GODINE





SELEKTIVNI TURIZAM

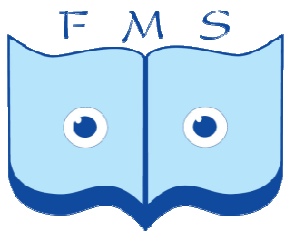
- Nastao je početkom 70-tih godina 20-og vijeka
- Selektivni turizam- turizam specifičnih interesovanja
- Želja za novim lokalitetima i autentičnim ‘proizvodima’ dio je motivacije za posjetu određenom mjestu (destinaciji).
- Turisti su sve iskusniji i zahtjevniji, pa postoji tražnja za nestandardnim i ‘neobičnim’ turističkim proizvodom.



SELEKTIVNI TURIZAM

- Karakteristike selektivnog turizma:
 - *Pasivni* (predstave, gledanje sportskih događaja itd.)
 - *Iskustven* (tematski parkovi, vasijski turizam)
 - *Avanturistički* (putovanje kroz džunglu, posjeta plemenima)
 - *Intelektualan* (učenje stranog jezika)
 - *Relaksirajući* (wellnes, birdwatching-posmatranje ptica itd.)



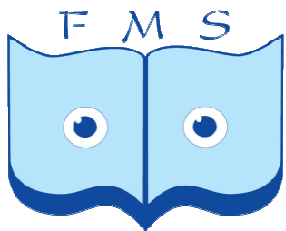


TURIZAM - DEFINICIJA

- Od engleske riječi **“tour”** koja je u početku imala značenje samo za kružno putovanje;
- zadovoljstvo od putovanja sa zadržavanjem na različitim mjestima
- AIEST – međunarodni turistički eksperti

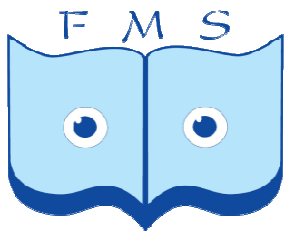
“Skup odnosa i pojava koje proizilaze iz putovanja boravaka posjetilaca nekog mjesta ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako taj boravak nije u vezi sa obavljanjem privredne djelatnosti”

Švajcarski autori Hunziker i Krapff



TURIZAM - DEFINICIJA

- ***Turizam*** – proces u kojem ljudi zadovoljavaju svoje potrebe izazvane različitim motivima, posredno ili neposredno koristeći usluge koje im se nude u realizaciji motiva njihovog kretanja
- ***Turist*** – osoba koja preduzima takva putovanja, putovanja radi zadovoljstva; osoba koja je odsutna iz mjesta stalnog boravka u periodu **kraćem od 1 god**, troši novac u mjestima koja posjećuje, ne zarađujući novac u tim mjestima /***Ogilvie***
- ***Razlikujemo dva uslova putovanja turista:***
 1. *Putovanje radi privremenog boravka van mjesta stalnog boravka*
 2. *Putovanje sa motivom odmora, relaksacije, rekreacije, razonode itd*

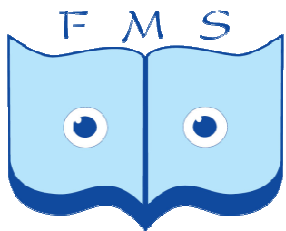


SAVREMENA DIMENZIJA IZUČAVANJA TURIZMA

- Danas u savremenom turizmu učestvuje veliki broj ljudi, a kako je temeljno *obilježje kretanje* tj. promjena mjesta boravka, efekti i uticaji turizma mogu se posmatrati u raznim sferama društvenog-ekonomskog života ljudi

Turistička putovanja imaju značajan uticaj u:

- ekonomskoj
- kulturnoj
- zdravstvenoj
- političkoj i drugim sferama ljudskog života

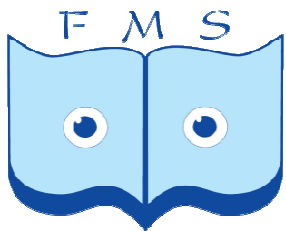


SAVREMENA DIMENZIJA IZUČAVANJA TURIZMA

- TURIZAM SE MOŽE POSMATRATI SA DVA ASPEKTA:

1. Turizam kao društvena pojava – održavanje psihofizičke kondicije i zdravlja turista, unapređenje kulturnog nivoa stanovništva i samih turista

2. Turizam kao ekonomska pojava – razvoj turizma uslovljava razvoj i drugih privrednih grana (poljoprivrede, građevinarstvo, industrija namještaja, saobraćaj itd.), ulaganje u nerazvijena područja



TURIZAM KAO EKONOMSKA DJELATNOST

- ❖ Turističkim putovanjem i boravkom u tom mjestu ostvaruje se potrošnja određenih novčanih sredstava:

*Smještaj - Ishrana – Razonoda – Zabava - Posjeta kulturno
istorijskim spomenicima itd.*

- ❖ Postoji šest osnovnih djelatnosti koje će pružati određene usluge i ostvariti odgovarajući prihod i dobit:

1. Saobraćaj

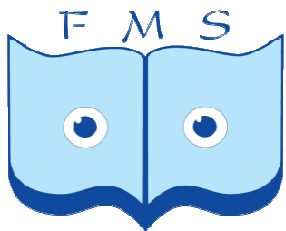
4. Zanatstvo

2. Ugostiteljstvo

5. Komunalne djelatnosti

3. Trgovina

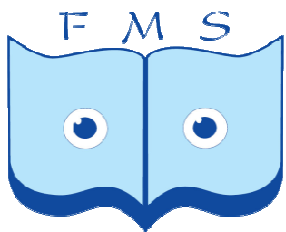
6. Turističke agencije



TURIZAM KAO EKONOMSKA DJELATNOST

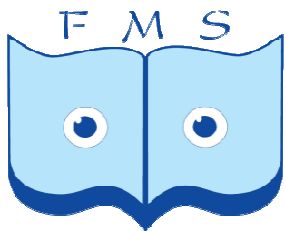
Druge djelatnosti u pružanju usluga turistima tzv. društvene turističke organizacije su:

- *zdravstvo,*
- *kultura,*
- *fizička kultura,*
- *djelatnost iz područja sigurnosti i zaštite*
- *zaštite i sigurnosti u saobraćaju itd.*



TURIZAM KAO EKONOMSKA DJELATNOST

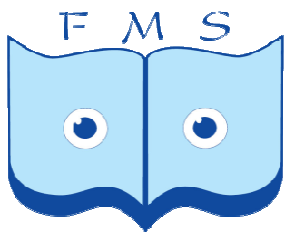
Turizam – djelatnost sastavljena od brojnih povezanih privrednih i neprivrednih aktivnosti koje jedna drugu dopunjuju i zajedno učestvuju u zadovoljenju potreba domaćih i stranih turista.



TURIZAM KAO EKONOMSKA DJELATNOST

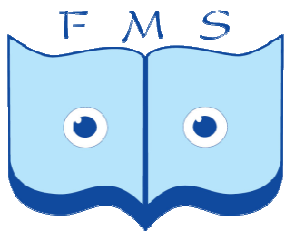
- **KARAKTERISTIKE TURIZMA KAO EKONOMSKE DJELATNOSTI**

1. *Raznovrsnost (heterogenost)* – turističku djelatnost sačinjava veći broj drugih privrednih djelatnosti
2. *Neproizvodni karakter rada* – razlikujemo proizvodni i neproizvodni rad
 - Proizvodni rad - kao rezultat imamo proizvod tj materijalnu uslugu
 - Kod neproizvodnog rada nemamo nikakav proizvod niti materijalnu uslugu s toga se turizam smatra neproizvodnom djelatnošću jer najveći broj poslova nemaju proizvodni karakter i ne čine materijalnu uslugu

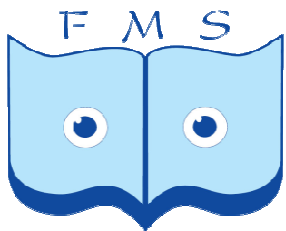


-
- | | |
|---------------------------|------------------------------------|
| • Usluge smještaja | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Putnički saobraćaj | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Trgovina | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Turističke organizacije | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Komunalne usluge | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Zanatstvo | Lična usluga- neproizvodni rad |
| • Priprema hrane i pića | rad se opredmećuje- proizvodni rad |
| • Neki zanati/grnčar | rad se opredmećuje- proizvodni rad |
| • Dio trgovine/pak,sort. | rad se opredmećuje- proizvodni rad |

- ❖ U turizmu su dominantne **LIČNE USLUGE** u odnosu na **PROIZVODNI RAD**, te stoga ova grana ima **NEPROIZVODNI KARAKTER**



-
3. Sezonski karakter poslovanja – koncentracija turističke potražnje u određenom vremenskom razdoblju (ljetno, zima)
 4. Visok stepen elastičnosti turističke potražnje – odnosi se na prihode onih koji imaju turističke potrebe i promjene u cijenama turističkih usluga, a samim tim se povećava ili smanjuje turistička potrošnja
 5. Neelastičnost turističke ponude – usluge se mogu konzumirati na licu mjesta tj. gdje se usluga nudi, turistička ponuda je neprenosiva jer turista mora doći u mjesto gdje se nalazi ponuda za koju je zainteresovan



DRUŠTVENI ZNAČAJ TURIZMA

- **Humanitarna vrijednost turizma**
- **Turizam ima uticaj na kulturu i obrazovanje** (upoznavanje kulture, navika, običaja pojedinih naroda i zemalja, njihovih vrijednosti i vredovanja)
- Zdravstvo:

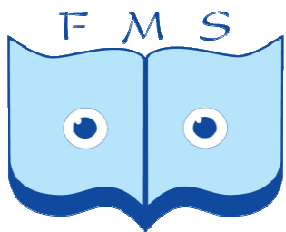
Zdravstveni turizam u cilju unapređenja i očuvanja zdravlja; korišćenje prirodnih ljekovitih resursa vode, bilja, ljekovitog blata, termalnih izvora) zatim, tu su klima, more čist vazduh, veliki broj sunčanih dana

- **Politika :**

Turizam utiče na mir i stabilnost u svijetu;

- 1967.god. proglašena je **Međunarodnom godinom turizma**
- Podsticaj bržeg razvoja međunarodnog turizma, razumjevanje među narodima, otklanjanje negativne propagande i predrasuda o pojedinim zemljama i narodima





HVALA NA PAŽNJI!!!